

Framtid & kunskap

de Facto

Interöju med
Elisabeth Petterson

TENTATIPS

INTERVJU MED NYA
INSPEKTORN!

Bilder från
insparken!

JURIDISKA FÖRENINGEN VID UMEÅ UNIVERSITET

Utvecklas med oss

Med en unik och inkluderande företagskultur – Pure Lockstep – är vi en plats för dig som vill utvecklas och bidra till en positiv samhällsutveckling. Genom att arbeta tillsammans och innovativt har vi skapat oss en självklar plats i händelsernas centrum. Vill du bli en i teamet?

[MANNHEIMERSWARTLING.SE/KARRIAR](https://mannheimerswartling.se/karriar)

INSTAGRAM

LINKEDIN

Innehållsförteckning

Chefredaktör har ordet Daniel Zachrisson	4
Redaktionschef har ordet Nathalie Lemark	5
Ordförande har ordet Melker Tingberg	6
Filmrecensioner: tema Courtroom Dramas Assar Wallén	8
Intervju: Jesper Blomberg Daniel Zachrisson	10
Tentatips med vice utbildningsansvarig Einar Kling	14
Intervju med nya inspektorn	16
Krönika: Kunskap och framtid Inspektor Nina Nilsson Rådeström	17
Intervju: Elisabeth Petterson Nathalie Lemark	19
Bilder från insparken	24
Krönika: Justitia är av kött och blod Hugo Sidenhag	26
Korsord	29

Ansvarig utgivare
Daniel Zachrisson

Layoutansvarig
Tilda Säfvenberg

Redaktionschef
Nathalie Lemark

Juridiska föreningen
Umeå Universitet
901 87 Umeå www.jf-umea.se

Till minne av Jennifer

Vi saknar dig

Chefredaktör har ordet

Hej allesammans, det var längesen. Först och främst hoppas jag att ni haft en bra sommar. Dessutom hoppas jag att ni har ställt om och kommit tillbaka in i juristprogrammets något hektiska rytm. Detta gäller speciellt för alla nya elever i T1 som kanske inte helt har vant sig vid universitetet och dess tempo ännu. Det kommer, jag lovar.

På ett personligt plan har jag och mina klasskamrater börjat T5, vilket får mig att känna mig... gammal? Jag känner mig gammal. Det känns som att jag igår var helt ny i samhällsvetarhusets alla korridorer och hörn, och nu är vi på T5, halvvägs genom utbildningen. Å andra sidan känns det spännande att man kommit så långt, inte enbart på grund av att vi har lärt oss massvis med information som kommer att vara användbar i framtiden, utan även på grund av att vi snart är ute i arbetslivet.

När jag över sommaren arbetade på en anstalt som kriminalvårdare, fick jag för första gången nyttja mina juridiska kunskaper i praktiken, en upplevelse som jag antagligen aldrig kommer att glömma. Tidigare hade min hjärna skiljt på mina juridiska studier och arbetslivet, då de var helt skilda världar. Kortfattat hade jag under tidigare år arbetat på en kemikaliefabrik i Skåne, där behovet av juridisk kompetens kort sagt var obetydlig. Det kändes därmed vansinnigt att termer som serviceskyldighet enl. 6 § förvaltningslagen, regler om utlämnande av allmänna handlingar enligt tryckfrihetsförordningen och framförallt offentlighet- och sekretesslagens sekretessbestämmelser kunde användas flitigt ute på en arbetsplats.

Utifrån det föregående ville vi i redaktionen knyta an årets tredje upplaga av de Facto till ett tema som de flesta av oss studerar inför: karriären. Oavsett om man vill arbeta med mergers and acquisitions eller mäta fastighetsgränser, gå på åklagarbanan eller forska om uppskottsbelopp, kan vägen till slutdestinationen kännas lång och förvirrande. Detta nummer är till för att upplysa er läsare om juridikens olika hörn, vilka vägar man kan gå för att komma in i arbetslivet samt ge tips om hur ni ska klara av universitetsstudierna så bra som möjligt.

Vi i redaktionen önskar er alla en trevlig läsning!

Daniel Zachrisson
Chefredaktör

Vad vill du bli när du blir stor?

Redaktionschef Nathalie Lemark

“Vad vill du bli när du blir stor?” är något som de flesta av oss blivit frågade otaligt med gånger. Kollegan på sommarjobbet, lärarna i grundskolan och bästa kompisens föräldrar, alla undrar de vad man egentligen ska göra med sitt liv. Det första svaret som jag minns att jag gav på den frågan var när jag vid fem års ålder glatt deklarerade att jag minsann skulle bli seglare. Hade jag den minsta aning vad en yrkesverksam seglare gjorde? Givetvis inte. Jag visste nog inte ens om det var ett yrke eller inte, det enda jag var bombsäker på var att jag älskade havets salt och tång. Varför skulle jag inte spendera hela mitt liv ute bland vågorna om det var där jag kände mig som lyckligast?

“Seglare” gick så småningom över till lärare, sedan författare, hjärnkirurg, kriminolog och efter många om och men landade jag till slut i svaret “jurist”. Nu när jag gjort mitt val och studerar denna utbildning trodde man kanske att frågan skulle sluta ställas, men nej, den har bara bytt skepnad. Frågan lyder numera “Jaha, juristprogrammet, men vad vill du bli sen då?”. Jag önskar innerligen att jag var en av dem som bara visste att de ville bli åklagare, eller ville arbeta på en stor affärsjuridisk byrå men kort sammanfattat har jag ingen aning. Svaret brukar lyda något i stil med “det tar jag när det blir aktuellt”. Även om jag vet vilka områden jag tycker är intressanta så är det numera så många andra faktorer som spelar roll att jag inte kan ge ett entydigt svar. Kommer jag tjäna en lön som går att leva på? Kommer jag orka jobba heltid i det rättsområdet? Finns jobbet där jag vill bo? Kommer jag trivas? Om jag säger något konkret nu, vad händer om jag ångrar mig?

Kanske tänker jag bara för mycket, det är klart att jag inte behöver säga ett svar som sedan läses in och inte kan ändras. Livet och viljan är flexibelt och jag kommer inte ens vara samma person vid examen som jag är nu. Åldern många av oss är i nu är trots allt den som så känt används för att “hitta sig själv”. Från och till saknar jag dock verkligen naiviteten i mitt femåriga jags svar. Det är något med den där blåögdheten ett litet barn har till världen som inte går att återuppleva som vuxen, oavsett hur mycket man försöker. Världens komplexitet tar övertaget och det som verkade så simpelt som barn är inte längre det. Samtidigt som vi får större utrymme att vara oss själva i vuxen ålder blir vi även satta i boxar mer och mer där vår identitet är tätt ihopkopplad med det yrkesval vi gjort eller vill göra. Något som är väldigt viktigt att påminna sig själv om är att vi är så mycket mer än det. Vi är alla våra intressen, alla våra relationer och inre drömmar. Vi är allt det vi har gått igenom och allt det vi kommer att gå igenom. Vi är våra åsikter, värderingar och allt det där obeskrivliga som gör oss just oss. Vi är så mycket mer än en yrkestitel, något som vi kanske visste innan världen riktigt hann få grepp om oss. Det kanske därmed är dags att ta ett steg tillbaka och lyssna på sitt inre barn igen.

Så, vad är det egentligen jag vill göra “sen”? Segla, så klart.

Välkommen hit, välkommen tillbaka!

Sommaren har i skrivande stund sakta börjat övergå till höst, vilket innebär att det är dags för terminens första de Facto! Ett extra varmt välkomnande vill jag rikta till alla nya studenter som precis påbörjat sina juridikstudier vid Umeå universitet. Välkomna till juristprogrammet och JF!

Under den senaste månaden har vi hunnit med en hel del, nämligen genomfört en av föreningens största evenemang, insparken! En minst sagt intensiv men rolig period, som vi har flera att tacka för. Till att börja med vill jag rikta ett stort tack till årets generaler som under flera månader funderat, planerat och inte minst genomfört en otrolig inspark, som inte vore möjlig utan ert engagemang och driv för att välkomna alla nya studenter på bästa möjliga sätt. Jag vill även rikta ett stort tack till alla faddrar som har kämpat och peppat sitt lag under dessa intensiva veckor. Jag hoppas att alla njutit av insparken och är redo för vad höstterminen har att erbjuda, för det finns mycket roligt att se fram emot. Under hösten vill jag även slå ett slag för föreningens medlemsmöte. Mötet kommer att genomföras den 5 november och under detta möte väljs nästa års styrelse in. Alla medlemmar är varmt välkomna att delta och göra sin röst hörd i hur JF ska drivas kommande verksamhetsår.

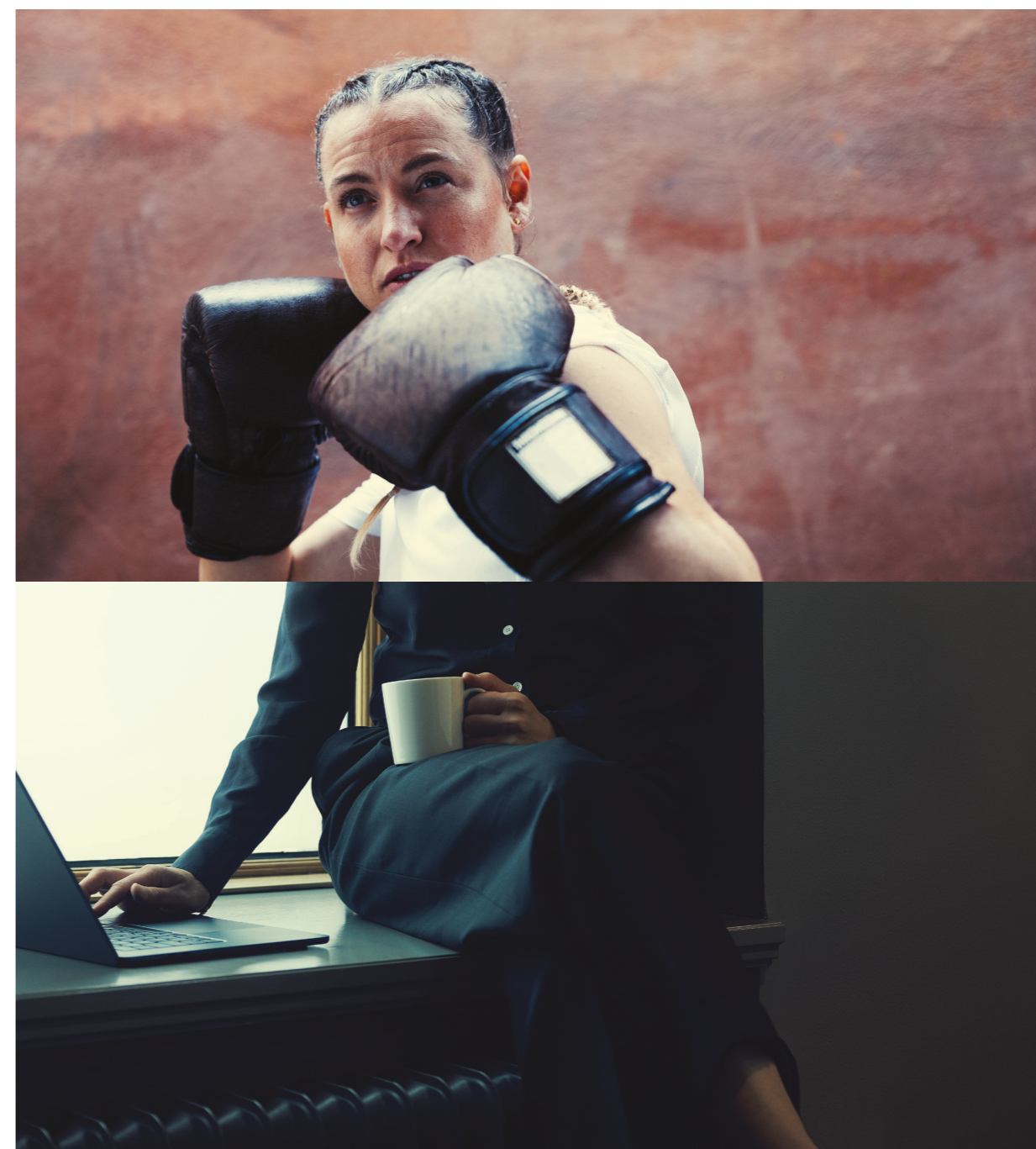
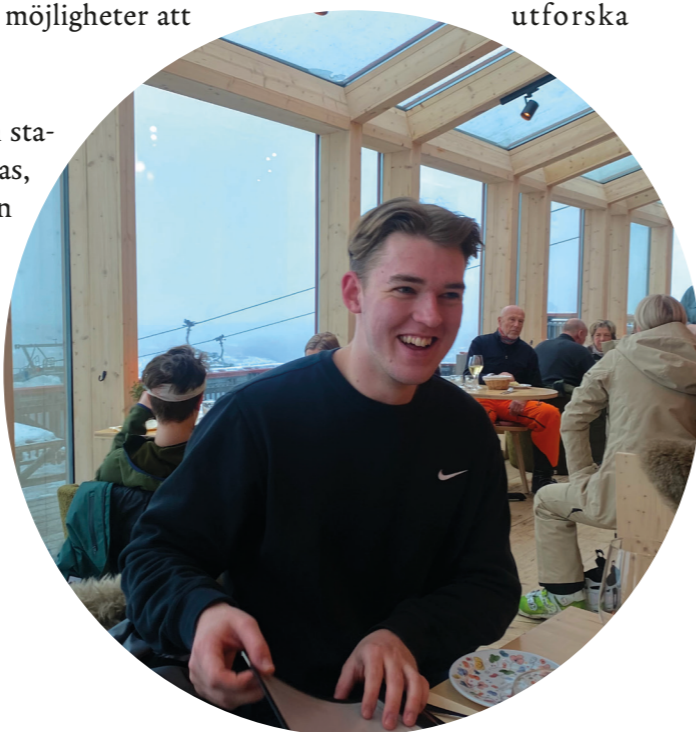
Temat för detta nummer av de Facto är karriär, något som vår utbildning till stor del kretsar kring. Juristprogrammet erbjuder en bred grund och många olika möjligheter att forma en karriär. För mig personligen har bilden av vad det innebär att göra karriär förändrats avsevärt sedan min första dag på utbildningen. Ju närmare jag kommer arbetslivet, desto tydligare blir det att det finns flera sätt att skapa sin egen väg.

Under utbildningen får vi ständigt möta olika jurister som valt skilda karriärvägar, vilket både inspirerar och motiverar. Samtidigt är det viktigt att regelbundet stanna upp och reflektera över sina egna mål och hur man vill nå dem. Det kan vara svårt att tidigt hitta sin nisch, och även om det ibland känns som om vissa kurskamrater har en tydlig plan redan från början, är det helt normalt att känna sig osäker på vart utbildningen kommer att leda. Jag tror starkt på att fokusera på det som känns roligt och meningsfullt, snarare än att känna press på att snabbt landa ett prestigefyllt jobb. Det finns inget "rätt" sätt att bygga sin karriär på, och arbetslivet erbjuder många möjligheter att utforska olika vägar.

I slutändan handlar karriären inte bara om titlar och status, utan om att hitta en plats där man kan utvecklas, både som jurist och som människa. Juristutbildningen är otroligt mångsidig, och jag är övertygad om att det finns något för alla inom juridiken.

Jag vill avsluta min tredje text i de Facto med att önska er en fortsatt fin höst, och jag hoppas vi ses på de evenemang som vi kommer anordna denna termin. Om ni har några önskemål så är det bara att höra av sig!

Melker Tingberg
Ordförande i Juridiska föreningen

LUGN

FÖR DIG SOM SIKTAR HÖGT

Som medarbetare på en av Sveriges högst rankade affärsjuridiska byråer behövs både inre och yttre styrka för att du ska kunna nå dina högt ställda mål och ha en karriär som håller i längden. Därför står din utveckling i fokus på Cederquist.

Vi erbjuder skraddarsydd utbildningar i allt från juridisk spetskompetens till självledarskap och mindfulness - så att du kan tackla dina utmaningar på det sätt som passar dig bäst. Det vinner vi alla på.

Nå dina mål på karriar.cederquist.se

CEDERQUIST

Filmrecensioner

Jag heter Assar och går T7 jag har fått äran att fortsätta med filmtexterna även denna höst. Det finns en mängd exempel på juridik inom film, "Courtroom dramas" är en egen genre. Men det är ju ofta den amerikanska juridiken som syns vilket är en del av charmen. Då handlar det mer om att övertyga juryn och inte vad som är gällande rätt. Suget för en juristfilm går inte att komma runt och när du får det suget kan du se någon av de här fyra.

The Apprentice

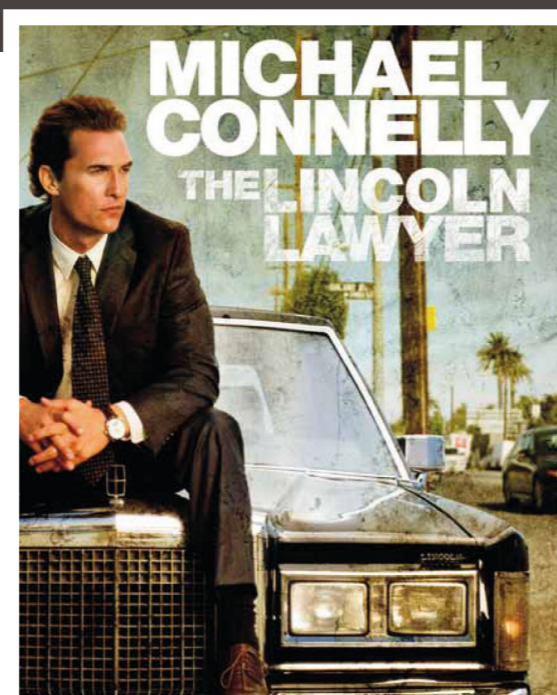
Från 2024, Regi: Ali Abbasi

Det kanske inte syns på namnet att det här är en juridikfilm. Den handlar om Donald Trumps tidiga resa från en halvrik son till en fastighetsägare till att bli den fastighetsmagnaten och kändisen och personen han blev känd som. Trumps jurister har hotat med att stämma filmen, men den har släppts ändå. För det som var lite okänt för mig iallafall var att Trump hade en jurist som mentor, Roy Cohn. Roy var en kändisjurist som verkade i New York. Roy är hela tiden solbränd och har aggressiva manér vilket känns igen från Trump som jag känner till honom. Filmen visar på ett väldigt bra sätt hur Trump som varumärke växte fram och kanske att han hela tiden spelar teater, men när slutar rollen man spelar bli en roll och bara ens personlighet.

The Lincoln Lawyer

Från 2011, Regi: Brad Furman

Som sagt en del av charmen med amerikanska juristfilmer är att det handlar om mycket mer än ren juridik och rollen som advokat. Här spelar den levande legenden Matthew McConaughey en Los Angeles advokat som blir runt skjutsad i en Lincoln. Han är en upptagen man som jobbar bäst när han sitter i bilen. Kanske låter som en lökig premiss, men det är en bra film. Han får ett case som han egentligen inte vill ta, en rik man står åtalad för mord och det liknar ett tidigare fall han haft. Filmen handlar mycket om hans roll som advokat och vad som faktiskt är rätt och fel och vad domen slutligen kommer att bli.

The Firm

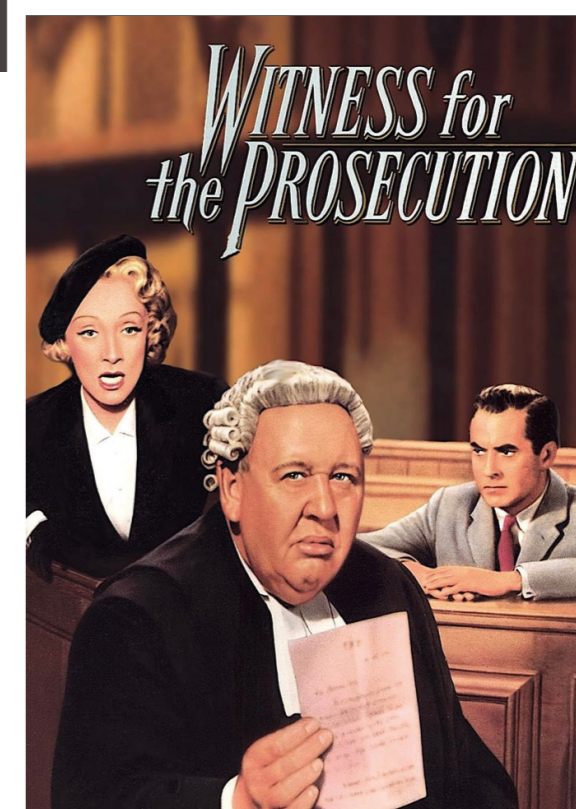
Från: 1993, Regi: Sydney Pollack

Tom Cruise spelar en nybakad jurist från Harvard som i princip får vilket jobb han vill. Förvånande väljer han en mindre lite oklar byrå i Tennessee eftersom de betalar mycket bättre än andra och ger bättre förmåner. Men byrån eller "firman" har hårda regler och strikt tystnadsplikt. Man ska nästan inte umgås utanför byrån och det gäller även de anställdas respektive. Efterhand märker han att firmans huvudsakliga syssla är att gömma pengar utomlands och kringgå skatt. Då är frågan vilka klienter som vill ha en sådan byrå. Även den här filmen utforskar gränsen för vad som är rätt och fel och vilket pris ens moral har, även fast man är jurist.

Witness for the Prosecution

Från: 1957 Regi: Billy Wilder

Jag måste kvotera in en film av en av mina favoritregissörer: Billy Wilder. Den här filmen har tre superstjärnor i huvudrollerna: Tyrone Power, Charles Laughton och Marlene Dietrich. Den utspelar sig i England och handlar om en gammal och rutinerad advokat (Laughton) Han ska egentligen ta det lugnt men åtar sig ett fall som rör en man (Power) som står åtalad för att ha dödat en kvinna för hennes arv. Efter att advokaten pratat med den åtalades fru (Dietrich) som visar sig vara ett svin, handlar mycket av filmen om hur advokaten ska hantera frun som ska vittna i rätten samt den åtalades utspel. Alla spelar inte ärligt och man vet inte vem man ska lita på. Lite kul att se en brittisk domstol i kontrast till den amerikanska som man är van vid och alla tre stjärnor briljerar i sina respektive roller.

Intervju med Jesper Blomberg

Jesper Blomberg arbetar både som Specialist Counsel på Advokatfirman Delphi i Malmö och som lärare på Juridiska fakulteten vid Lunds universitet. Utöver det är han medförfattare av bland annat en kommentar till plan- och bygglagen, förvaltningsprocesslagen och lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i Lexino. Han har vidare arbetat som råd på Kammarrätten i Jönköping, rådmän vid Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, jurist på Sveriges geologiska undersökning (SGU) och som kommunjurist. Alltsammans var detta ett underlag som talade om en mycket bred juridisk karriär, och över sommaren nere i varma Skåne ställde Blomberg upp för en intervju med de Facto...

Först och främst tänkte jag fråga lite om din bakgrund till karriären. Hur var din tid som student i Lund? Jag pluggade där på 90-talet, och kan säga att det var ungefär likadant som nu. Visserligen har tekniken och sådant rört sig framåt givetvis, men det studiesociala är närmast identiskt med hur det ser ut idag. Gällande själva undervisningen minns jag att det var ganska stressigt. Jag var ingen elev som hade alla AB, utan det gick upp och ner. När jag pluggade i Lund hade vi likt er i Umeå terminstentor, och det var alltid en skräck att kugga dem.

”*Det var inte alltid självklart att det ens skulle bli juristprogrammet, utan jag blev antagen som reserv någon vecka innan terminsstarten.*”

Visste du under tiden som student vad du ville arbeta med efter examen?

Jag var för fokuserad på att bli jurist för att riktigt tänka igenom vilken bana jag skulle ta därefter. Det var inte alltid självklart att det ens skulle bli juristprogrammet, utan jag blev antagen som reserv någon vecka innan terminsstarten.

Vid examen visste han däremot att han var mer intresserad av den offentliga rätten än de andra områdena. Dock räckte inte betygen för att sitta ting i Skåne, Stockholm eller Göteborg. Istället blev det en kombinationstjänstgöring i Växjö, som innebar att Blomberg tjänstgjorde på både förvaltningsrätt (länsrätt som det hette då) och tingsrätt, något som enligt honom var väldigt lärorikt. Genom tjänstgöringen fick han en syn på båda världar. Vid frågan om hur karriären blev så bred som den blev, gav Jesper två förklaringar:

För det första är jag en rastlös själ, vilket jag insett nu som 51-åring. Jag har svårt att slå mig till ro. Den andra förklaringen har med domarutbildningen att göra. Efter att man har suttit ting så tjänstgör man som fiskal och assessor på olika domstolar runt om i landet. Allt flyttande gick inte att kombinera med familjelivet, vilket ledde till att jag behövde söka arbeten i närheten istället. När jag dock tittar tillbaka på min karriär är jag inget annat än nöjd, då jag tror att denna variation av yrkesroller lett till att jag blivit en bättre jurist!

Efter 25 år inom den myndighets- och domstolsvärlden, bland annat som domare, valde du alltså att byta bana till det privata vid Delphi. Hur skedde den förändringen, och vilka skillnader finns det inom sektorerna?

Det är många som ställt den frågan! Att arbeta inom det privata var ingenting som jag hade tänkt att göra, utan det kom som en överraskning att prova på rollen. Det juridiska är densamma, det är trots allt samma paragrafer vid en advokatbyrå som vid en domstol - jag jobbar alltså lika mycket med offentlig rätt. Däremot lämnar man den objektiva rollen när man lämnar domarrollen, och blir istället partföreträdare. Jag anser däremot att man inte ska överdriva skillnaden. Den största skillnaden är, enligt mig, säljandet, då man inom det privata förväntas dra in klienter, bland annat genom att skriva artiklar, delta på mässor och så vidare.

Vad är det roligaste med att arbeta som

domare respektive att arbeta på en advokatbyrå?

Det roligaste med bägge roller är det juridiska. Det är paragraferna som är det roligaste med mitt arbete, så en arbetsplats där jag får arbeta med mycket juridiskt material är en bra arbetsplats, säger han lite skämtsamt.

Jesper vidareutvecklar det intressanta med att arbeta som domare. I hans mening är det att bidra till lösningen av en "tvist", och känslan av att man bidrar med en lösning och ett definitivt slut i en ofta långdragen tvist mellan två parter. Å andra sidan är denna känsla samtidigt en utmanande uppgift som domare, då den kan leda till ett ansvar som ibland känns personligt. Ofta är det ett slutligt avgörande av en långdragen tvist, vilket ställer ett ännu högre ansvar på att domstolen ska ha "rätt", något Jesper anser vara särskilt problematiskt precis i början av karriären som domare, när man fortfarande inte har växt in sig i rollen. En annan viktig insikt man lär ut på domarbanan är att inte älta redan expedierade domar. Under de första åren som domare är detta ett särskilt problem för många aspirerande domare, då de känner ett stort ansvar över att inte göra eller ha gjort fel.

Utmaningen inom den privata sektorn är samtidigt av en annan karaktär enligt Jesper. Det innebär att man vill det allra bästa för klienten, och istället måste fråga sig själv ifall utgången av en tvist eller en lösning är för klientens bästa. En viktig sak att komma ihåg enligt Jesper är dock att även ifall utgången inte blir som man vill i ett ärende kan man inte sällan reparera ett misstag eller en viss utgång i en dom.

När vi pratade om rollen som domare styrde vi in på nödvändiga egenskaper för att bli en bra domare. Enligt Jesper var svaret ganska självklart:

Att man är intresserad av juridiken, av rättskällevärdet och av att skriva mycket. Man ska framförallt även ha ett intresse för juridiken och rättsordningen i sin helhet, och inte enbart särskilda sakområden. Såklart kan man brinna lite extra för vissa särskilda områden, men den absolut viktigaste egenskapen hos en bra domare är objektiviteten, vilket enligt mig ibland kan gå förlorat ifall man har ett "favoritämne" eller liknande som gör att man blir alltför (personligen) engagerad inom något visst område.

I alla terminer och bland alla studenter som studerar juridik ställs frågan ifall man ska arbeta inom den offentliga eller privata sektorn, och för många fungerar det nästan som ett vägskeäl. Vad har du för tips till de som tvekar mellan den privata och offentliga sektorn?

Byt och välj av båda sidor. När jag var nyexaminerad valde man sida efter examen och stannade i de flesta fall där resten av yrkeslivet. Detta har enligt mig förändrats de senaste 5-10 åren, och ni studenter borde utnyttja denna möjlighet och valfrihet. Inte enbart är detta väldigt nyttigt rent juridiskt, men det är även en bra situation för att hitta vägledning inför vad man faktiskt vill göra.

Med tanke på att du har en så pass bred juridisk karriär ville jag passa på att fråga er: Vad är det mest utmanande juridiska problemet du stött på de senaste åren?

En stor utmaning inom förvaltningsprocessen är att processrätten är så underutvecklad. Vi har ingen rättegångsbalk med massvis med svar, utan i princip arbetar varje domare in casu på sitt eget sätt. Det är en stor utmaning som ombud, att navigera rätt när man inte vet hur domaren tänker om ex. bevisbörda, beviskrav, dvs. frågor som är avgörande för målets utgång.

Därefter började vi diskutera hur det är att arbeta som lärare. Jesper arbetar endast 20% på Juridicum i Lund, vilket innefattar undervisning, seminarier samt rättning av tentamen. I princip innebär det att han arbetar 2 timmar om dagen på plats, för att sedan ta tåget in till advokatbyrån i Malmö. Hur kom det då sig att han började undervisa?

Kortfattat fick jag chansen att jobba som lärare när jag hade blivit assessor (dvs. färdigutbildad domare), en chans som jag tog och ett beslut som jag inte alls ångrar.

Jesper berättar att det bästa med att undervisa är att få studenterna att förstå komplexa områden, vilket sker på både seminarier och föreläsningar. Undervisandet är även väldigt utvecklande för honom.

Eftersom jag lär ut åtskilliga rättsområden är det viktigt att jag håller mig själv uppdaterad till 100% på dessa områden. Dessutom ställer studenter frågor till mig som leder till att jag blir en bättre jurist. De frågor man får av studenter får man helt ärligt inte ute i arbetslivet, då ni tänker utanför boxen i jämförelse. Jag brukar säga att vi lärare på Juridicum är så bortskämda eftersom vi har så många duktiga studenter.

” De frågor man får av studenter får man helt ärligt inte ute i arbetslivet, då ni tänker utanför boxen i jämförelse ”

I ett annat liv, hade du kunnat arbeta som lärare?

Absolut. Om jag hade fått välja om helt och hållet, hade jag satsat på att bli gymnasielärare.

Jesper påpekar vidare att det viktiga i lärarrollen är att försöka visa att alla delar av juridiken är roliga. Han tillägger att framförandet från lärarna är bland det viktigaste för att studenternas intresse ska väckas inom ett visst område. Ett kall för Jesper har däribland varit att få studenter att förstå hur roligt det är med förvaltningsrätt, något som kanske inte lyckats helt och hållet men som ändå har fått framgång hos vissa.

Slutligen ställde jag frågan var Jesper ser sig själv i sitt yrkesliv inom 5 år. Svaret jag fick var, om något, förvånansvärt lugnt.

För det första ska jag bli advokat, vilket jag räknar med till år 2025. Ambitionen annars är att stanna kvar på advokatfirman och fortsätta att undervisa på Juridicum. På ytterligare sikt är det inte alls omöjligt att jag återvänder till domstol, snarare är det den slutgiltiga mållinjen.

Med detta sagt vill jag tacka Jesper för en givande och trevlig intervju. Det som Jesper är ett levande exempel av är att man aldrig är fast i den roll man valt, det är aldrig för sent att ändra sig. Istället för att se juridiken och framtiden som något statiskt, bör man se den som dynamisk istället. ■

Intervju av Daniel Zachrisson

Tentatips

med Einar Kling

Mitt namn är Einar Kling och som vice-utbildningsansvarig styr jag upp höstens tentafika för alla Tr:or. Jag minns själv den osäkerhet som präglade min första tenta och tentaperiod och ska därför dela med lite tips och tricks som är värdefulla inför första tentan.

Det första och kanske viktigaste tipset inför tentan är att plugga ordentligt under tentaperioden. Ett strukturerat pluggschema är en nödvändighet. Personligen brukar jag börja med att distribuera de olika rättsområdena som dyker upp på tentan på de olika dagarna i tentaperiodens början. Hur många dagar man ska plugga på varje rättsområde varierar dels på hur mycket man känner att man lärt sig om rättsområdet under terminen, dels på hur lång tentaperioden är.

Hur man ska plugga in de olika rättsområdena varierar också givetvis från person till person. De flesta brukar titta på gamla seminarieuppgifter, göra övningsuppgifter, flika kurslitteraturen eller sammanställa och skriva ut föreläsningar. Jag brukar göra allt det nämnda, men min personliga favorit är att skriva ihop lathundar och lösningsscheman. Dessa pluggmetoder innebär ett sammanställande av så mycket material som möjligt till tentapärmen i takt med att man går igenom de olika rättsområdena.

Efter att jag repeterat rättsområdena och min tentapärm börjat bli färdig brukar jag använda mig av 2-3 dagar till att göra gamla tentor. Dessutom brukar jag dessförinnan försöka ha minst en schemalagd dag där jag har möjlighet att ta igen allt jag inte hunnit repetera enligt schemat, så att jag känner mig självsäker inför de gamla tentorna. När man gör gamla tentor är det viktigt att man tänker på att fokuset under olika år ligger på olika saker inom de olika rättsområdena. Oavsett om man inte tycker det känns helt hundra under tiden man skriver en viss tenta så brukar det fortfarande vara ett oerhört effektivt läroverktyg. Personligen tycker jag det är rimligt att lägga mellan 30-60 minuter per fråga, vilket innebär att man under den riktiga tentan får uppfattningen mer tid än vad man egentligen har. Skriver man tenta för första gången kan man försöka efterlikna riktiga tentasvar när man skriver sin lösning, det vill säga med korrekta hänvisningar till använda rättskällor och ett noggrant språkbruk.

Dagen innan tentan pluggar jag aldrig! Det kräver väldigt mycket fokus att sitta i flera timmar med hjärnan på hjälpenn, så det är viktigt att man är i god form. Det bästa sättet att ladda upp inför en tenta är enligt mig att äta något man tycker väldigt mycket om till middag kvällen innan. Ska man skriva tenta tidigt är det givetvis viktigt att man går och lägger sig i tid, men är skrivtiden på eftermiddagen bör man lägga sig lite senare och ta sovmorgon så att man inte hinner bli sömnig innan tentan är färdigskriven.

Under tentan är det centralt att försöka behålla lugnet även om man är nervös och stressad. Det är viktigt att äta ordentligt innan så man laddat upp med energi. Personligen brukar jag äta även under tentan då jag vanligtvis har med mig mackor, dricka och fika. Oavsett vad man äter bör man ha i åtanke att äta i "jämn takt" så att inte blodsockret dippar och man tappar fokus. Det är fritt att gå på toa under tentan, så ha ett högt vätskeintag så att hjärnan håller sig fräsch. Vad gäller själva skrivandet av tentan brukar jag alltid börja med den frågan vars rättsområde jag tycker är svårast, men många studenter brukar istället börja med att göra frågan de tycker ser lättast ut. Skrivtiden fördelar jag vanligtvis till lika andelar för varje fråga.

Avslutningsvis ska man komma ihåg att det bara är en tenta och att även om resultatet inte blir som man hoppas så kommer det inte spegla hur duktig jurist man blir i framtiden. Vem som helst kan ha en dålig dag eller en dålig period i livet. Att kugga en tenta, framförallt den första på Juristprogrammet, är inget som är värt att haka upp sig på. Det finns ingen finare underdog-story än när någon hämtar hem ett högt betyg från en omtenta!

Det var allt för mig. Stort lycka till inför tentaskrivandet, och glöm absolut inte bort att gå på tentafesten efteråt!

Psst! Det här brukar Einar ha med sig på tentan

Lagbok
Kurslitteratur
Tentapärm
Markeringspennor
2 Vattenflaskor
6-pack Delicatobollar
Gifflar
Mackor
Pepsi-max
Snus
Öronproppar
Penna

Hej nya inspektor Nina!

Bästa med att vara lärare?

Det kanske låter lite töntigt, men det är er studenter. Det är dynamiken mellan studenter och lärare som gör jobbet väldigt kul. Man möter nya studentgrupper, man ser er ofta och ser utvecklas mellan terminerna.

Om du var tvungen att välja mellan att undervisa T₃ eller T₄, vilken termin hade du valt?

Jag hade valt T₄, då jag tycker att offentlighet och sekretess är ruskigt roligt och även otroligt viktigt.

Vad är din favoritdel av jobbet?

Möten med studenter, men även att träffa alla kollegor, och såklart att arbeta inom juridikens värld. Det skiljer sig även mycket mellan arbetsdagarna då vi lärare sysslar med så mycket olika saker. Lite som studentlivet fast utan tentor! Det bidrar såklart även med att juridiken som läroämne ständigt uppdateras, vilket gör att vi lärare också måste hålla oss informerade.

Har du några tips till de nya eleverna gällande studierna?

Våga ta hjälp av oss lärare. Våga mejla, våga fråga under föreläsningarna samt våga knacka på våra kontor. Jag och mina kollegor är bara glada att svara på era frågor och funderingar!

Bästa med att vara student?

Delta på alla evenemang och att alltid ha mycket för mig. Jag var en väldigt aktiv student, så jag tyckte också om att träna samt att spela handboll (i allsvenskan!).

Hur ser en idyllisk lördag ut för dig?

Jag sover gärna ut länge och tar därefter mig en lång frukost. Strax därpå blir det någon form av utevistelse för att sedan komma hem och kolla på lite sport på TV. Slutligen äta en god middag med vänner och spela spel.

Karriär och framtid

Krönika av inspektor Nina Nilsson Rådeström

Karriär och framtid är inte två begrepp som går hand i hand som exempelvis offentlighet och sekretess. Det ena är inte beroende av det andra, eller i vart fall är inte din framtid beroende av din karriär.

Karriären sammanfaller dock med din framtid men vad innebär egentligen att "göra karriär?". Det beror nog helt på vem du frågar. Och när du frågar. Här är min betraktelse.

Jag vill påstå att ni är lyckligt lottade som ska bli jurister. Det innebär nämligen att det inte behöver vara tal om en enda karriär, ni kan verkligen göra flera olika karriärer. Bredden i juristyrket är så mycket större än jag förstod när jag själv studerade. Fortfarande blir jag uppmärksam på områden där jurister behövs och ibland önskar jag att jag hade ett yrkesliv till.

För egen del var planen att göra karriär inom domarbanan. Det ska dock tilläggas att det tog något år på juristprogrammet innan jag förstod att det krävdes goda betyg för att få en notarieplats. Jag ansträngde mig mer, läste dubbelt en eller flera terminer och sent en söndag ringde herr R från Notariekansliet och erbjöd mig en plats på förvaltningsrätten i Luleå med start två veckor senare. Jag bad om betänketid över natten och fick till slut lov att ringa upp honom på måndag morgon. Ni kanske undrar varför jag behövde fundera lite? Min situation var att jag var gravid. Väldigt gravid. Sex veckor senare var min första bebis planerad att komma till världen.

Måndag morgon kom snabbare än någonsin förr men prick klockan 8.00 ringde jag och tackade ja. Några minuter senare ringde jag lagmannen i Luleå och berättade att det var jag som skulle komma. Han hälsade mig varmt välkommen varefter jag talade om att jag skulle föda barn bara några veckor senare. "Ja, men det är en del av livet - hur länge planerar du att vara ledig?" Resten är historia men den mannen är och förblir en av de bästa chefer jag haft.

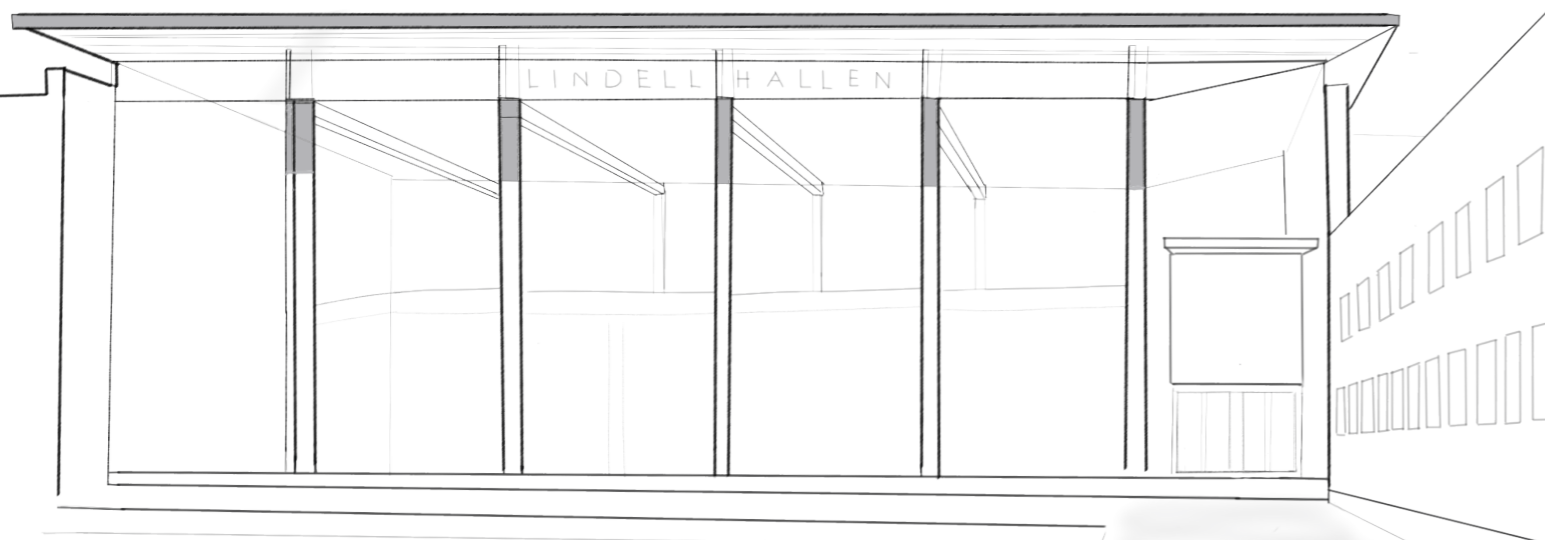
Två barn och en fullgjord notarietjänstgöring senare skulle min karriär fortsätta på kammarrätten i Sundsvall. Jag skulle bara vara mammaledig ett år först. Trodde jag. Ju närmare starten i Sundsvall kom desto mer ifrågasatte jag mitt karriärval. Inte på grund av arbetsuppgifterna, jag tror fortfarande att jag hade blivit en kompetent domare, men på grund av livet. Livet med stort L för mig är nämligen mina barn. Det bara är så. Och i detta fall gick det inte ihop för mig så jag valde en annan bana där och då, vilket jag aldrig har ångrat. Det ska dock tilläggas att jag i princip alltid arbetat heltid även sedan jag fick mina barn, låt ingen få er att tro att det inte är möjligt att förena ett krävande arbete med Livet. —>

Jag sökte en beslutsfattartjänst vid en myndighet och fick den. Myndigheten var Brottsoffermyndigheten och den arbetsplatsen gav mig väldigt mycket under årens lopp. Jag fick två av mina bästa vänner, Ann och Ullis, och en massa kunskap om skadestånd och brottsoffer. Mina ögon öppnades vad gäller mäns våld mot kvinnor och även hur brottsutsatta barn är. Jag talade med människor som varit utsatta för sådana grymheter att jag inte kunde förstå hur de ens kunde ha talförmågan kvar. I polisutredningarna läste jag om barn som hade skorna redo i garaget utifall pappa skulle bli så där arg igen. Samma barn som började skolan och upptäckte att alla barn inte blev slagna. Utredningarna innehöll också bilder. Bilder som inte kan bli osedda.

Efter några år väntade ännu en ny bana. Jag hade upptäckt hur mycket jag tyckte om att föreläsa, problematisera och diskutera. Ett vikariat på universitetet lockade och även om det var svårt att slita sig så postade jag en ansökan en dag i april när solen sken. Jag blev anställd och även om det första året kändes som att läsa in juristprogrammet på nytt så kände jag mig som hemma. Framtid och karriär för er då? Jag hoppas att en och annan blir kollega till mig och det är också det förhållningssätt jag har till er studenter, att ni blir mina framtida juristkollegor om än inte på samma arbetsplats. Låt ingen få er att tro att ni inte kan få en notarieplats, jobb på just den där advokatbyrån, en anställning på det stora internationella företaget eller precis det ni siktar in er på. När ni lämnar oss står många dörrar öppna. Även om ni väljer en dörr finns det också alltid möjlighet att backa och välja en annan dörr. Allt är möjligt.

"Your career is like a garden. It can hold an assortment of life's energy that yields a bounty for you. You do not just need to grow one thing in your garden. You can do more than one thing in your career; in fact, the more diverse your talents, the more successful you will be. Seek personal and professional development. Continuously learn and challenge yourself." (Jennifer Ritchie Payette)

Hösten är alltid en nystart. Den här hösten mer än på många år både privat och yrkesmässigt. Efter mer än åtta år som studierektor återgår jag till att "bara" vara lärare. Det är inte en lögn när jag säger att det i min värld inte finns ett bättre, mer stimulerande och dynamiskt arbete än det jag har idag. Cirkeln är sluten och den Nina som kom hit till just det här universitet, 18 år gammal och med bara en sportbag som packning, blev kvar här.

Intervju med Elisabeth Pettersson

Tidigare under terminen gästföreläste advokaten Elisabeth Pettersson för JF och föreningens medlemmar. Hon arbetar idag hos KRIM advokater i Stockholmsområdet med framförallt brottmål, bland annat som offentlig försvarare, målsägandebiträde samt som särskild företrädare för barn. Hon har flera års erfarenhet av engagemang för barn och ungdomar, bland annat inom tidigare yrken. En kylig men solig morgon satte vi oss ned på universitetets campusområde för ett samtal.

Hur kom det sig att ni en gång i tiden valde just juristprogrammet, var det ett oplanerat beslut eller något som ni vetat länge?

- I mitt fall var det både och. När jag väl valde programmet var det självklart, men vägen till valet var allt annat än det, då jag jobbade i 8 år innan jag började plugga. Det första smakprovet fick jag under gymnasiet då vi läste några juridiska kurser som jag tyckte var väldigt roliga. Däremot läste jag lite senare under gymnasietid en annan kurs i affärsjuridik vilket nästan helt sloknade mitt intresse. Några år senare träffade jag en kompis som rekommenderade juristprogrammet, och helt plötsligt hade jag kommit in på Stockholms universitet!

Det var kanske inte en spikrak väg, men Elisabeth berättar att det ändå slutligen kändes som ett självklart val. Hon visste redan under introduktionskursen vilken del av juridiken hon ville arbeta inom. Under programmets gång arbetade hon därför mycket vid sidan av på firman som hon är anställd på än idag.

- Vi hade precis börjat JIKen (juridisk introduktionskurs) och så föreläste min nuvarande chef i hur det var att jobba som försvarsadvokat. Lite senare såg jag att hennes byrå sökte extrapersonal, och eftersom det lät så intressant valde jag att söka.

Elisabeth förklarar sedan att det fanns både fördelar och nackdelar med att hon var målmedveten så tidigt av programmet. En fördel var att hon kunde förbereda sig för den yrkesbanan mycket lättare och på så sätt underlätta vägen in. Samtidigt blev tiden som student lite tråkigare, framförallt på grund av att de resterande kurserna på juristprogrammet kändes "överflödiga" i och med att hon visste att straffrätten var målbilden. Motivationen för att klara av de andra kurserna, såsom civilrätten och avtalstolkningen till exempel, var att få titeln som advokat därefter.

Varför blev Elisabeth Pettersson en försvarsadvokat, och inte något på andra sidan spektrumet, såsom åklagare, istället? Faktorerna var många.

- I och med att jag började mitt yrkesliv med att jobba på advokatbyrå såg jag fördelarna direkt. Jag tror att jag som person passar bättre på advokatbyrå då jag har mer flexibilitet där än ifall jag hade arbetat statligt. En stor skillnad mellan advokatrollen och åklagare är att vi advokater arbetar mycket mer med människor och det klientnära arbetet.

”*Enkelt sagt så vet jag inte ifall min klient är skyldig.*”

Hur balanserar ni att försvara en klient på bästa sätt och samtidigt upprätthålla etiska standarder, särskilt om ni vet att klienten är skyldig?

- Enkelt sagt så vet jag inte ifall min klient är skyldig. Det kan låta som en klyscha, men man har ingen aning, och vi försvarsadvokater har inte heller uppgiften att ta reda på vad som är sant eller falskt med mera. En domstolsprocess handlar kortfattat om vad som är bevisat och inte, och mitt jobb är att föra min klients talan.

Vidare berättar Pettersson om fördomen att klienter meddelar att de själva är skyldiga. I hennes, och hennes kollegors erfarenhet, är detta aldrig ett problem som aktualiseras. Hon förklarar att det är många som backar från advokatycket just på grund av fördomen att man som försvarsadvokat måste vara omoralisk för att passa in.

- Vi har ett väldigt strängt regelverk som bland annat stadgar att vi inte får främja orätt.

Hur ser ni på den debatt som framhävs i media, där advokater ibland speglas som ohederliga försvarare av brottslingar?

- Det kan emellanåt vara ganska frustrerande, i och med försvarsadvokatens säregna ställning. Vi försvarsadvokater främjar rättssäkerheten, genom att se till att alla individer har rätt till en rättvis rättegång. I Sverige råder en oskuldspresumtion, vilket innebär att den som är misstänkt för ett brott ska betraktas som oskyldig till dess att motsatsen har bevisats, och vi borde vara gladare över denna rättsprincip, då det i många länder snarare är motsatsen.

”*I ett ärende pratar du med en treåring och i nästa sitter du och ska ge ett dödsbud till en sextioåring som sitter häktad. Man har helt enkelt många olika roller i ett.*”

Lite därefter började vi prata själva yrkesrollen, och arbetet som försvarsadvokat. En inledande överraskning för Elisabeth var hur brett yrket var, inte enbart juridiskt men även när det gäller den nära kontakten med människor.

- I ett ärende pratar du med en treåring och i nästa sitter du och ska ge ett dödsbud till en sextioåring som sitter häktad. Man har helt enkelt många olika roller i ett. Många tror att man som försvarsadvokat enbart sitter i huvudförhandlingar, men tvärtom fungerar de nästan som crescendo i ett specifikt ärende.

Vad sätter denna variation i arbetet för krav på dig och gemene försvarsadvokat?

- Man måste jobba med de egenskaper man har och lyfta sina styrkor, samt vara medveten om sina svagheter. Personligen är det en viktig egenskap för mig att behålla lugnet i stressfulla situationer, samt att ha pondus i arbetet. Slutligen är vi däremot alla människor, och jag tror att alla försvarsadvokater har olika, personliga, tillvägagångssätt för att klara av jobbet.

Därefter berättar Elisabeth om en av utmaningarna med att arbeta som försvarsadvokat: att lyckas sätta ihop vardagen. Yrket innebär summariskt "snabba puckar" - kalendern kan ändras otroligt snabbt, ena stunden sitter man i häktesförhandling och i nästa sekund måste man snabbt in i taxi och färdas tvärs över staden. Det kommer alltid vara något mått av kaos, säger hon med ett skratt.

När jag sedan ställer frågan om hur en typisk dag för henne ser ut kan jag nästan lista ut svaret: det finns ingen typisk dag. Den ena dagen är ej den andra lik. Däremot har dagarna sina typexempel. Rättegången, och förberedelsen inför denna, är ett sådant, och är en viktig och vanligt förekommande del i försvarsadvokatens vardag. Det är möten med klienter och förhör, samt mycket läsning.

Hur Elisabeth förbereder sig inför en rättegång är olika, baserat på hennes roll i rättssalen.

- Om man är försvarsadvokat förbereder man sig på ett visst sätt, och är man målsägandebiträde förbereder man sig på ett annat. De riktigt intensiva förberedelserna börjar när man får ta del av förundersökningen - därefter läser man praxis, doktrin samt - kanske viktigaste av allt - förbereda sig med klienten.

Jag vet att ett av dina främsta områden är barnfrågor - hur förbereder man sig för ett sånt fall, och vad är skillnaden mellan att arbeta med barn respektive vuxna?

- Det är speciellt. Man kan likna det till människor som är djurvänner - barn är likt djur ganska hjälplösa, och då är min roll extra viktig. Man kan inte heller ha en dialog som man kan med vuxna, utan man måste själv lista ut vad som är bäst för barnet. Vad som är mest utmärkande för barnmål är förhören. Det tar ett tag att vänja sig vid, och förhören kan vara ganska hjärtskärande, då de förklarar på ett sätt som är begripligt för oss vuxna samtidigt som de själva inte vet vad de, i vissa fall, blivit utsatta för.

Elisabeths engagemang för barn och ungdomsfrågor ligger i deras försvarslöshet, samt motivationen att hon på något sätt kan förbättra deras livssituation. Det har sitt ursprung i att hon tidigare jobbade inom Ung Företagsamhet, där hon kunde se att många ungdomar mår dåligt psykiskt.

När det gäller skillnaden i bemötandet mellan vuxna och unga klienter skiljer sig arbetet åt väldigt, men samtidigt inte. Hon påpekar att rollen som försvarsadvokat givetvis är annorlunda när man ska prata med en sexårig pojke såsom en äldre man, speciellt hur man talar med dem och allmänt bemöter dem. Samtidigt är en viktig del av advokatens yrke att anpassa sig efter klientens behov för att se till att ett starkt förtroende bildas.

En annan viktig aspekt av yrket är att hålla sig uppdaterad kring lagstiftningen. Straffrätten är evigt föränderlig, inte minst i dessa tider där hela rättssystemet är under konstant debatt om förändring. Hur förhåller ni er till alla nya lagändringar, propositioner och rättsfall?

- Man måste hålla sig uppdaterad hela tiden, det är din skyldighet som försvarsadvokat. Du kan inte komma till en rättegång med fel lagstiftning, det går självklart inte. Jag prenumererar på regeringens nyhetsbrev när det gäller justitiedepartementet. Vidare har man kollegor som delar med sig och man kan dela med sig om exempelvis nya prejudicerande rättsfall.

Med det ni sagt hittills i åtanke låter det som att det är mycket att göra som försvarsadvokat. Det är många juriststudenter såväl som andra som har en föreställning av att försvarsadvokatens arbete kan vara både emotionellt och mentalt krävande. Hur hanterar ni stress och arbetsbelastning i ett yrke där mycket står på spel?

- Det är det som är den stora utmaningen, och jag har faktiskt inget bra svar på den frågan. Ett steg i rätt riktning är att man är medveten om att det är ett tufft yrke, och att man är människa istället för att tro att man är en robot. Man behöver helt enkelt tid för återhämtning, så man ska se till att få det. En annan viktig förutsättning är att man inte har det stökigt utanför arbetet, och att man kan komma hem i lugn och ro.

” *Ett steg i rätt riktning är att man är medveten om att det är ett tufft yrke, och att man är människa istället för att tro att man är en robot.* ”

Till slut pratade vi om att vara juriststudent, och vägen från att ta examen till att komma ut i arbetslivet. När jag ställde frågan om vilka misstag hon ofta ser nyexaminerade jurister göra, nämnde hon ivern - ivern att vilja göra karriär så snabbt som möjligt, att inom kortast tid ta sig an de största målen. Istället tycker hon att man ska lägga vikt åt att samla sig erfarenhet, men att inte ha så bråttom (och eventuellt slita ut sig själv). När intervjun började lida mot sitt slut, frågade jag om tips inför att bli en så bra försvarsadvokat som möjligt. Chilla, sa hon flinandes.

- Många tror att de måste erövra världen så fort de är ute i arbetslivet, men så vitt jag vet, är man som bäst när man nyss fyllt sextio år, och då har man många, många års erfarenhet av rättegångar och förhör. Så ta det lugnt! Och välj en bra chef att lära av.

På ett personligt plan vet jag att jag aldrig kommer att arbeta som försvarsadvokat, då jag helt enkelt inte har det i mig. Det var då uppseendeväckande att få ta del av någon som kände raka motsatsen, och som känt så mycket av sitt vuxna liv. Juridiken är, som Elisabeth berättade, något otroligt bred, och desto djupare man dyker i den, desto roligare blir den, oavsett var man ser sig själv i framtiden.

Intervju av Nathalie Lemark

INSPARKEN 2024

Jurden runt

Justitia är av kött och blod

av Hugo Sidenhag

Det har nog inte undgått någon, om man inte skulle råka kalla undersidan av en sten för sitt hem, att AI utvecklas med stormsteg. AI har tagit över bördan för utförandet av många arbetsuppgifter som tidigare har ansetts tidskrävande och enformiga, vilket har effektiviserat många jobb då arbetskraft har kunnat fokuseras på andra, mer avancerade uppgifter. Men de senaste åren har utvecklingen tagit AI längre än så - avancerade uppgifter är inte längre enbart mänsklig domän.

En yrkeskår som drabbas av detta är jurister. I diskussioner med andra har jag märkt av en oro att vi jurister kan komma att bli obsoleta på grund av AI. Enligt mig står dock vissa faktum i vägen för ett sådant scenario, i vart fall för den snara framtiden. För det ena ligger det mänskliga intellektet fortfarande före AI när det exempelvis gäller att kunna läsa av känslor, förstå det kontextuella i meningar, och dylikt. Dessa egenskaper må ej vara integrala delar av alla aspekter av juridiskt arbete, men är likväl viktiga kvaliteter att ha som en allmän regel - bättre en anställd med empati än en anställd med psykopati.

För det andra har AI fortfarande begränsningar när det kommer till etiska problem. En jämförelse kan göras med en AI som läkare. En AI skulle möjligen kunna diagnostisera en sjukdom, men säg att sjukdomen kan botas av två läkemedel som vardera ger olika bieffekter. Vilket läkemedel ska då ordinerar? Vidare kan problemet modifieras genom att säga att valet står mellan ett läkemedel som ger aggressiva bieffekter, eller en långsam förbättring utan medicin över en tämligen lång tid.

Möjligen skulle en AI kunna lösa problem som dessa genom att lära sig en moralfilosofisk teori, men då stöter man istället på ytterligare problem. För det första - vilken teori ska användas? Något konsensus på den frågan kommer nog aldrig att nås. För det andra så kommer lösningarna förvisso alltid bli konsekventa, men AI blir då en slav till den teorin. Människor är unika i det att vi oftast löser moraliska problem inte genom att blint följa etiska regler och maximer, utan genom att istället med hjälp av dessa fatta genomtänkta och självständiga val. Detta är någonting AI saknar möjlighet att göra.

Jag erkänner dock att dessa hinder bara är aspekter som gör människor mer lämpade till den juridiska rollen än AI i detta nu. Och även om George Orwell skulle hävda annorlunda är nuet - även indirekt - ej det som kontrollerar framtiden, i vart fall inte när det gäller detta ämne. Det finns ändock två övriga stötestenar som jag anser talar för att juristkåren inte kommer ersättas. För det första ett abstrakt sådant i form av den mänskliga logos, och för det andra via det faktum att även om artificiell intelligens skulle bli mer avancerad än mänskligheten spelar den oavsett efter mänskliga regler.

Med den första stötestenen avses att mänskligheten bär med sig en intrinsikal intelligens som - även om den skulle eller inte skulle vara en gåva av högre makter - i vart fall är ett under i djurriket, på jorden samt i universum.

Att den skulle ersättas av en konstruerad intelligens är inte ett nytt koncept, och även om förutsättningarna för ett sådant maktövertagande skulle ha blivit mer fördelaktiga under senare år, talar den avancerade karaktären av det mänskliga intellektet och dess neurologiska funktioner emot en sådan ersättning. Detta eftersom den mänskliga logos har uppkommit naturligt under vad som kan antas vara en snäv matematisk sannolikhet, då oräkneligt många förutsättningar har behövt vara korrekta för att den ska ha uppstått. Jag menar inte nödvändigtvis att följa i Descartes eller Berkeleys fotsteg och falla tillbaka på en gudomlig skapelse i detta led för att stötta mitt argument, men det finns ändå någonting i just denna naturliga unikheter som talar emot att AI skulle ersätta den mänskliga logos.

Med det andra hindret menar jag att AI behöver förhålla sig till sin kod, språket den är programmerad i och att den data den har lärt sig av är skrivna av människor, även fast stadiet förvisso har nåtts där även AI kan producera unikt skriftligt material. När det kommer till kritan står AI inför problemet att vara begränsad av det mänskliga, i vart fall för en lång tid framöver, eftersom AI som fenomen är en produkt av det mänskliga. Förvisso skulle man kunna säga samma sak om mer fysiska maskiner som människor har skapat. Den stora skillnaden där är dock att dessa i större utsträckning begränsas av materialet de konstruerats av och fysikens lagar. Detta har inneburit att sådana konstruktioner har kunnat bli bättre än

människor när det gäller just mer kroppsliga uppgifter. Med AI är så inte fallet - här utgör människan istället begränsningen.

Och skulle det krisa sig och inget av dessa hinder skulle visa sig hålla emot - vilket inte är omöjligt, då inget av dem är utan brister eller infallsvinklar för kritik - består en sista häck för AI att ta sig över. Om vi når det stadiet att vi jurister helt har ersatts, kommer vi oundvikligen att ha nått det stadiet att hela tjänstemannakåren har ersatts. Och även om vi människor ibland kan drabbas av en kollektiv mani av delirium och, burdust uttryckt, ren idioti, finner jag det till och med bortom vår annars goda förmåga att härma Koalemos¹ att vi likgiltigt skulle låta oss själva bli ersatta.

Summa summarum - sitt lugnt i båten. Mycket talar för att vi jurister fortfarande har en roll i samhället. Och även om vi kan komma att behöva flytta över arbetsuppgifter till artificiell intelligens, kommer vi som yrkeskår att bestå. Vi kommer anpassas - ej förgöras.

1. Personifikationen alternativt guden av idioti i antikens Grekland. Omnämns av Aristofanes (i "Riddarna") respektive Plutarchos (i "Kimons [sic] liv")

Upptäck din nya karriär

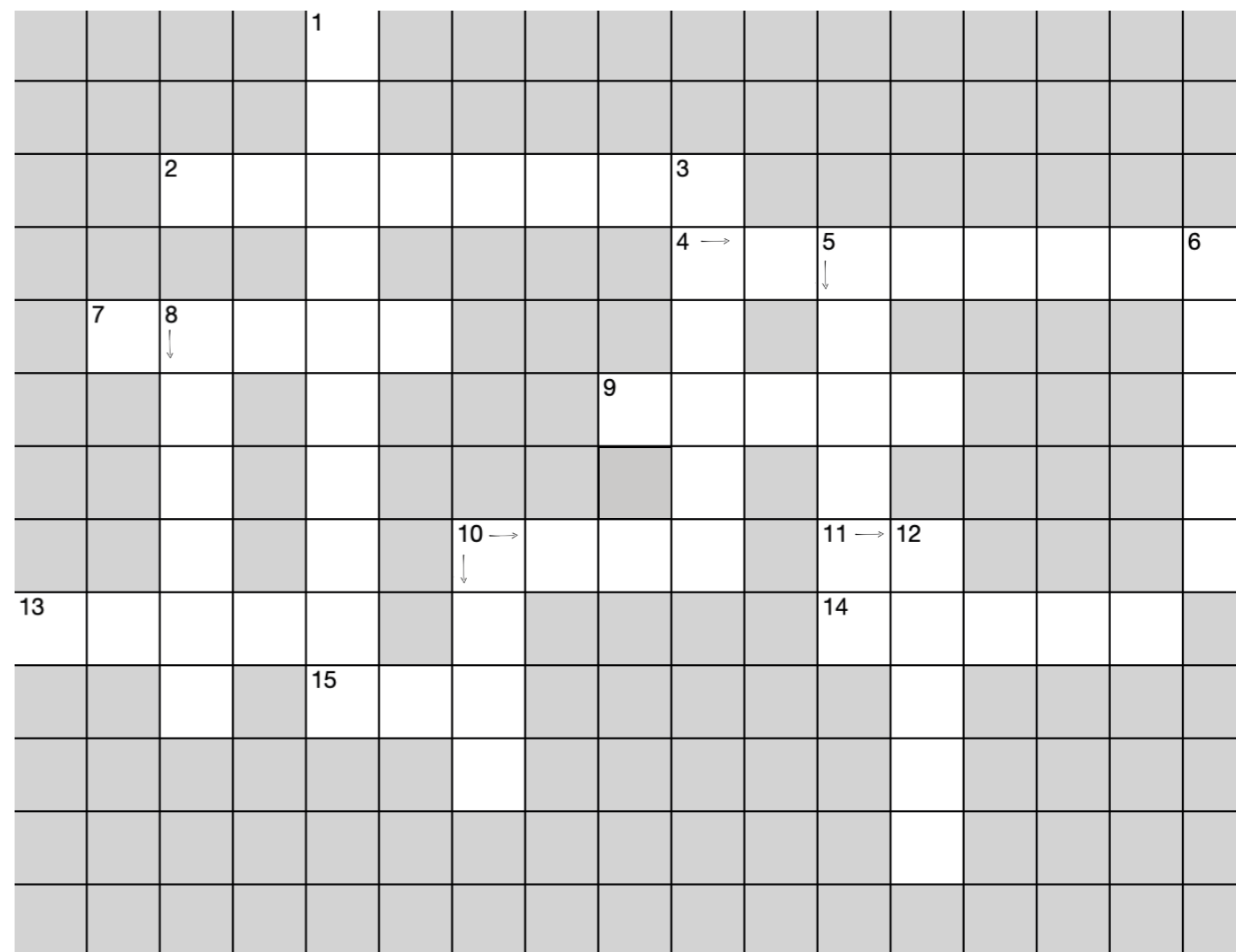
hos oss på PwC!

pwc

www.pwc.se/karriar

1. Schema	9. Flygande tjuv
2. Petig	10. Kungastol →
3. Sitter vid bäcken	10. Ej läckage ↓
4. Stolt	11. Bärhjälp
5. Pärlbeklätt havsdjur	12. Mittpunkt
6. Mytologisk väktare	13. Överblivet
7. Mat med sting	14. Björkens hud
8. Långrandig	15. Fårets släkting

Korsord

ANSÖKAN ÖPPNAR I NOVEMBER

Sommarnotarie- programmet 2025

Vill du vara med och forma framtidens näringsliv?

Du är vår framtid och vi vill gärna satsa på dig redan nu.
Gå med i vårt studentnätverk Vinge Talang för att få inbjudningar till
events, kontaktsamtal och mycket mer.

Vinge Talang – bryggan mellan juristlinjen och byrålivet.
Upptäck mer och gå med på vinge.se/vingetalang

vinge.se

V
VINGE